

OZIĘBŁY (31) *part praet act*

-ę- (27), -e- (2), -em- (2).

o jasne.

comp oziębł(e)jszy (2).

sg m N oziębły (2). ◇ D oziębł(e)mu (1). ◇ A oziębł(e)go (1), oziębły (1). ◇ I oziębłym (1). ◇ f N (praed) oziębłą (1) *RejPos*, oziębła (1) *RejZwierc*. ◇ G oziębłej (1). ◇ A oziębłą (1). ◇ n N oziębł(e) (2). ◇ D oziębł(e)mu (1). ◇ A oziębł(e) (4). ◇ L oziębłym (1). ◇ V oziębł(e) (1). ◇ pl N m pers oziębli, oziębniejszy (3). subst oziębł(e) (1). ◇ G oziębłych (2). ◇ D oziębłym (1). ◇ A m pers oziębł(e) (1). subst oziębł(e) (1). ◇ I m oziębłymi (2). ◇ L oziębłych (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI(XVIII, jeden z niżej notowanych przykładów: oziąbły) – XVII (z Cn) – XVIII w. s.v. oziębnać.

1. *Który ma obniżoną temperaturę, wystygły, zimny; frigidus Mącz; tepidus, teporatus Cn (8) : Repositi et frigidi cibi, Odftawione y oziembłe potrawy Mącz 312a; grad iż ieftł łam w łobie oziembły á łzkodliwy/ nic nam inźzego nie známionuie iedno oziębłość á łzkodliwość RejAp 74; W tym kiedy wodá przełtyga/ mieć w kotle pogotowiu drugą: któręj przyléwáiąc/ oziębłęj vpufzczáć Oczko 27.*

a. *O ludzkim organizmie (5) : mułzą ludzie [...] korzenia pożywać zapalájącego aby łie tak przirodzenie oziębłe y nakażone zagrzewáło ku łtrawieniu pokarmow. GlabGad K3.*

Wyrażenia: »oziębłe ciało« = zwłoki (1): Ciebie/ moy bráćie/ [...] W koło murow Troiáńfkich Tefsálfkie konie Włoczyć grożá: á twoie oziębłe ciáło Będzieli chciał niełzczéfný oćiec pochowác KochOdpr Dv.

[»trup oziębły«: [mistrza krzyżackiego] trup oziębły leży StryjKron 529.]

W przeni (3) :

Wyrażenia: »oziębłe ciało« = ciało starego człowieka [szyk 1:1] (2): Acz to bezecne dziecię [miłóść]/ czáfem kułi łie/ y o łtárego/ á ciáło oziębłe/ ledwe nie łkrzepłe/ zágrzac y ożywić chce/ ná złość łatom. GórnDworz K2, Aa8.

»oziębłe serce« (1): ielłizby do łat przyłzedłzy/ chowáł ielłczé on ogień/ w oziębłym łerczu/ á chciał rozum [...] poddáć pod mocz zemdlonym łmyłłom/ [...] tákiego wyrzucić s pośrodká łudzi GórnDworz Ll3v.

Szereg: »szedziwy a oziębły« (1): A ielłi to cześć ielłth/ powłczyágnáć łie od miłółthki/ łzedziwemu/ á oziębłemu ciáłu/ czoż krwi młodey/ á wráczey GórnDworz Aa8.

2. *Któremu brak gorliwości (23) :*

a. *Obojętny religijnie; nie spełniający religijnych obowiązków; frigus, remissus circa divina vel spiritualia Cn (22) : łáłká Páńłka ołwieca rozum łudzki/ rozgrzewa myłłi oziębłe/ zápala łercá miłóścią Bołką KarnNap E4; tych złych oziębłych czáfów w ktorých miłóść chrzełcijáńłka / iáłkoby iuż zgáłłá ReszHoz 137; Zápal ogniem Bołkiey miłółci twoiey/ Boże moy/ oziębłą dułżę moię LatHar 219; PowodPr 55.*

oziębły ku komu (1): SkarKazSej 669b cf »łłaby i oziębły«.

oziębły w czym (7): RejPos 260v; Ale y to nam [...] práwie łerce náłze przeraża/ iż widzimy was Plebany Biłkupłtwá náłzego/ bárzo być w pilnołci/ w nabożeńłtwie/ y w pobożnołci oziębłe.

KarnNap A2; *ReszList* 166; Bo grzech powźedni ieft táki/ przez ktory człowiek nie tráci łáiki Bożey/ ále tylko oziębłym go czyni w miłości Bożey *WysKaz* 15, 16; nie ládá komu piáć ich [praw] zlecaćcie. Nie póspółftwu/ [...] nie oziębłym w nabożeńftwie ku Bogu *SkarKazSej* 700a; [czemuśmy ták oziębli we wzyftkim życiu Krześciánłkim *JanWróz* 60].

W połączeniach szeregowych (2): á moię przygotowanie do przyięcia Pána nieogárnionego máieftatu iáko bláhe? iáko mále? iáko krotkie? iáko ozięble? *LatHar* 216; *PowodPr* 12.

W charakterystycznych połączeniach: ozięble(-y, -a) czasy, dusza, katolik (3), krześcijaństwo, myśl; oziębły w miłości (bożej) (3), w nabożeńftwie (2), w pilności, w pobożności, w dobrych uczynkach, w wierze.

Szeregi: »malowany i oziębły« (1): PRzeżegnánia Stołu/ ábo ráczey tych rzeczy/ ktorych z łáiki Bożey pożywamy ná łtole/ iedni fię wftydzą/ iáko málowáni y oziębli Kátholicy *LatHar* 56.

»oziębły i niedbały« (1): Zimny ieft haeretyk/ ktory strácił wiárę y miłość. Oftydły/ ktory nie ieft áni haeretykiem áni Kátholikiem: ábo oziębły y niedbały Kátholik. *WujNT* 848.

»słaby i oziębły« (1): A my cólmy od Chryftuá w tákiey łzerokiey miłości [...] wyćwiczeni fá: łláblzy y oziębleyzy ku bliźnim być mamy? *SkarKazSej* 669b.

»zastydły (a. [ostydły]) a [i] oziębły« (1): áby čás wálz przy łkończeniu wálzym [...] nie záłtał ferc áni myłli wálzych záłtydłych á ozyębłych w wierze á w miłości wierney przeciwko Pánu łwemu. *RejPos* 260v; [áby nas dzień ładny [...] nie záłtał ták oftydłych/ y oziębłych w wierze. *WujPosN* 1584 II 341 (*Linde s.v. ostydnąć*)].

W przen (6) :

Wyrażenia: »ozięble piersi« (1): Stwórz we mnie/ mój pánie/ ferce bogoboyné/ A w oziębłych piersiách myłli włkrzeš przyłtoyné. *KochPs* 77.

»ozięble serce« [*szyk* 2:1] (3): *RejPos* 260v; małz Pána Bogá pilnie próšić/ áby ozięble ferce twoie ogniem Duchá łwego łwiętego zápalił/ á pobudził cię ku pokućie prawdziwey. *KarnNap* D; *LatHar* 396.

Szeregi: »oziębły a niezbożny« (1): ZNifzcz/ z niebá Krolu moźny/ Zywym płomieniem twey łwiętey miłości/ Oziębły/ á niezbożny Smył/ zwyłych niepráwošci *GrabowSet* 12v.

»ostydły (a. zastydły) a oziębły« (2): iz iełli przy niey [przy wierze] nie będye práwey chući/ á práwey miłości ferdeczney/ iuž oftydła á ozyębła ieft *RejPos* 307; pímo łwięte powieda/ iz táka wiára [bez dobrego żywota] bárzo záłtydła á oziębła ieft. *RejZwierc* 206v.

a. *W funkcji rzeczownika* (1) : Abowiem przekłęty ieft [...] ktory łłużbę Páńłką odpráwia zdrádlowie, y ozięblemu/ w księgách obiáwienia ł. Ianá/ przykrym wyrzuceniem z vłt łwoich/ Pan Bog groźi. *LatHar* [+10].

b. *Któremu brak patriotyzmu [w czym]* (1) : ze wprzewłoce y zapamietaniu niebespieczenstwa, uidzie siełá ludziom chęci y będą oziebleiszy w sprawach Rptey *ActReg* 135.

Synonimy: **1.a.** *ostydły, ozimniały, zimny*; **2.a.** *niedbały, niezbożny, ostydły, zastydły*.

Cf **ODZIĘBŁY, OZIĘBIONY, OZIĘBNAĆ**